

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
20. NOV.
1991

Letnik XLV.
Štev. 49 (2631)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Cena: 8 šil.
30 tolarjev
P. b. b.

SAK zimski prvak!

Nogometaši SAK so jesenski del nogometnega prvenstva 1991/91 zaključili s pomembno zmago. Pred okrog 1500 gledalci so preteklo nedeljo v Trnji vasi premagali najvarnejšega nasledovalca Pliberk z 1:0. „Zimski prvak“ je s tem krepko povečal svoje vodstvo na lestvici. Na sliki legionar Savič v boju z pliberskimi napadalci.

Predsednik parlamenta republike Rusije Ruslan Hasbulatov.

Za samostojnost Slovenije in Hrvaške!

Predsednik parlamenta republike Rusije Ruslan I. Hasbulatov, eden najbližjih sodelavcev ruskega predsednika Borisa Jelcina, se je v ponedeljek zvečer v Celovcu izrekel za samostojnost tako Slovenije kot Hrvaške. Poudaril je, da so pribaltske republike dobile svojo neodvisnost prav od ruske republike ter da je Rusija sovjetskega voditelja Mihaila Gorbačova končno prepričala, da ni smiselno zadrževati republik, ki pod nobenimi pogoji nočejo več živeti v Sovjetski zvezi. Enako naj bi po mnenju Hasbulatova veljalo tudi za obe jugoslovanski republiki. „Če se je prebivalstvo teh republik odločilo za samostojno pot, tega tudi gospodarske sankcije in drugi politični ukrepi ne bodo morali preprečiti“, je dejal predsednik ruskega parlamenta. Temu je še dodal, da si lahko predstavlja samostojno pot Slovenije in Hrvaške, hkrati pa tudi poudaril, da je to seveda njegovo osebno mnenje, ne pa uradno stališče republike Rusije. Več o obisku najožjega sodelavca Borisa Jelcina, ki je v Celovcu predstavil svojo knjigo „Birokratska država“, preberite v prihodnji številki Slovenskega vestnika.

Vukovar po 86 dneh padel Evropske ladje v Jadranu

Že dalj časa so prihajale vesti, da hrvaški gardisti in policisti le z velikimi mukami zadržujejo vse hujši pritisk srbske vojske in četniških sil na Vukovar. V zadnjih dneh je bilo slišati o uličnih bojih, komanda hrvaških sil pa je pošiljala obupne klice na pomoč, ki pa je, kot kaže, ni bilo. Zakaj ne, postaja poglavitna tema hrvaškega notranjepolitičnega življenja. Hrvaški opozicionalec Čičak pravi, da bo z Vukovarjem padel tudi Tudjman, Hrvaška

stranka prava pa že zahteva njegov odstop. Stanje v Vukovaru je skrajno dramatično. Mesto je praktično zavrženo z zemljo, v ruševinah je 86 dni živelo 15.000 civilistov brez vsakih osnovnih sredstev za življenje, baje so se začele širiti nalezljive bolezni, v tamkajšnjih ostančkih bolnice v kletih pa je okrog tisoč bolnikov in ranjencev.

Poglavitno vprašanje v tem trenutku je evakuacija starejših oseb, otrok in ranjencev.

Pri tem ima glavno vlogo Hrvaška skupaj z mednarodnim komitejem Rdečega križa ob močni podpori Evropske skupnosti oz. njenih opazovalcev. V ta namen predlagajo ustanovitev humanitarnih koridorjev na vseh vojnih področjih. Iz Vukovarja so že evakuirali okrog 5.000 civilistov in nekaj sto ranjencev, italijanska ladja San Marco pa je v ponedeljek iz Dubrovnika odpeljala 700 ostarelih in otrok. Evropska unija je sklenila v

Jadran poslati potniške ladje, ki jih bodo varovale vojaške, za evakuiranje najbolj ogroženega prebivalstva in ranjencev.

Medtem pa zvezno pučistično predsedstvo nadaljuje prevzemanje oblasti. Na vrsti sta zvezni premier Ante Marković in zunanji minister Budimir Lončar. Oba sta doslej kar zvesto služila srbski politiki, ki ju je imela za ščit pred mednarodno skupnostjo, dokler je še vztrajala na (Dalje na 2. strani)

Pričevanja kor. Slovencev na avstrijskem radiu (O1)

Od prihodnjega ponedeljka, 25. novembra, do vključno četrtega, 28. novembra, bodo na prvem programu avstrijskega radija na sporedu pričevanja koroških Slovencev. Oddaje bodo potekale po poglavjih, ki so bila v lanskem letu objavljena v knjigi „Spurensuche“, letos pa bodo izšla v slovenskem jeziku v zbirki knjižnega daru Slovenske prosvetne zveze v Celovcu. Pričevanja bomo v navedenih dneh poslušali v času od 9.05 do 9.30.

Streicher in dr. Klestil kandidata za predsednika!

Po številnih neuspešnih poskusih koalicijske vlade, da bi imenovala skupnega kandidata za volitve avstrijskega zveznega predsednika aprila prihodnjega leta, sta pretekli teden tako SPÖ kot ÖVP imenovali vsaka svojega predsedniškega kandidata.

Socialdemokrati so poslali v volilni boj sedanjega ministra za promet Rudolfa Streicherja, ljudska stranka pa izkušenega diplomata dr. Thomasa Klestila. Streicherjeva prednost je njegova visoka poznanost v avstrijski javnosti, od Klestila pa bo odvisno, ali mu bo – kot pred njim Waldheimu – uspelo zbrati celoten meščansko-konzervativni tabar.

Ravnatelj ZG in ZRG za Slovence dr. Reginald Vospernik (levo) pozdravlja slovenskega ministra za šolstvo dr. Petra Vencelja. V sredini vodja manjšinskošolskega oddelka Franz Wiegele.

Slika: W. Fritz

Minister dr. Vencelj obiskal slovensko gimnazijo in TAK

Minister za šolstvo Republike Slovenije je v začetku tedna na povabilo Deželnega šolskega sveta obiskal Koroško, da bi se seznanil z avstrijskim oz. koroškim šolstvom, svoj uradni obisk pa je začel na ZG in ZRG za Slovence v Celovcu ter na Dvojezični trgovski akademiji. Dr. Vencelj, ki se je v programu svojega obiska pogovarjal tudi z deželnim glavarjem dr. Christofom Zernattom, je ob tej priliki poudaril, da je zanj obisk pomemben posebno zaradi tu živeče slovenske manjšine.

V razgovoru na slovenski gimnaziji, kjer sta visokega gosta pozdravila ravnatelj dr. Reginald Vospernik ter

gimnazijski zbor, je minister podčrtal pomembnost slovenske gimnazije tudi za Slovenijo in izrazil željo, da bi v bodočnosti prišlo do še tesnejših obejestranskih kontaktov na šolskem oz. izobraževalnem področju. Isto željo je dr. Vencelj izrazil tudi vodstvu Dvojezične trgovske akademije, v imenu katere je slovenskega politika pozdravila ravnateljica mag. Maja Amrusch.

V zvezi z možnim neposrednim prenašanjem oz. prevzemom vzorcev iz avstrijskega šolskega sistema na šolstvo v Sloveniji pa je slovenski minister za šolstvo za naš list dejal, da tak prevzem sam (Dalje na 2. strani)

HEUTE IM SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite
für unsere deutschsprachigen Leser/innen

Offizieller Besuch des slowenischen Unterrichtsministers dr. Vencelj

Der slowenische Unterrichtsminister Dr. Peter Vencelj stattete Montag und Dienstag dieser Woche Kärnten einen offiziellen Besuch ab. Der slowenische Politiker weilte auf Einladung des Landeschulrates in unserem Bundesland und besuchte unter anderem das BG und BRG für Slowenen, die im Vorjahr gegründete Zweisprachige Handelsakademie, sowie auch deutschsprachige berufsbildende mittlere und höhere Schulen. Auf dem Programm stand auch ein Meinungsaustausch mit LH Dr. Christoph Zerntatto.

Dr. Vencelj: „Der Besuch hat seine besondere Bedeutung wegen der hier lebenden

slowenischen Minderheit, aber auch im Kennenlernen des 'Kärntner bzw. österreichischen Schulwesens'.

An eine Übernahme des österreichischen Schulsystems durch Slowenien ist nach Aussage des slowenischen Ministers nicht gedacht, vielmehr äußerte er die Überzeugung, daß das Schulsystem in Slowenien nach den eigenen Erfahrungen und der eigenen Tradition aufgebaut und reformiert werden müsse. „Die Kenntnis anderer Schulsysteme ist dabei zweifellos ein Vorteil,“ meinte im Gespräch mit dem Slovenski vestnik Dr. Peter Vencelj.

Ganztägiges slowenisches Radio: Der Zentralverband begrüßt Kaiser-Initiative

Der Zentralverband slowenischer Organisationen in Kärnten begrüßt die Initiative des Labg. Peter Kaiser bezüglich Erweiterung slowenischer Radiosendungen.

Eine ganztägige slowenische Radiosendung entspricht den Wünschen der slowenischen Volksgruppe, darüber hinaus aber auch jenen, die Slowenisch lernen und so ihre Sprachkenntnisse erwei-

tern wollen. Der moderne Europäer werde mehrsprachig sein, wobei insbesondere die Nachbarsprachen erlernt werden sollten. Multikulturalität, Zwei- und Mehrsprachigkeit eröffne neue Möglichkeiten für die Überwindung engen nationalen Denkens, heißt es in der Aussendung des Zentralverbandes slowenischer Organisationen in Kärnten.

Kroatischer Akademikerklub kritisiert Österreichs Minderheitenpolitik

Als „absolut unzulässig und falsch“ hat der in Wien ansässige Kroatische Akademikerklub die Aussagen des österreichischen Delegationsleiters, Martin Vuko-

vich, über die Situation der Minderheiten in Österreich bei der Ende September im Moskau abgehaltenen KSZE-Menschenrechtskonferenz kritisiert.

Gedenkstätte Auschwitz-Birkenau

Vom 11. bis 17. April 1992 wird von der Gesellschaft für politische Aufklärung wieder eine Studienfahrt zur Gedenkstätte Auschwitz-Birkenau durchgeführt werden.

Damit wird – zum nunmehr 9. Mal – einer Gruppe von etwa 50 InteressentenInnen die Möglichkeit der intensiven Auseinandersetzungen mit einem der einschneidendsten Kapitel unserer jüngsten Vergangenheit ermöglicht.

Wie auch in früheren Jahr-

„Erinnerungen an Jugoslawien“ von Drago Jančar

Aktueller denn je! „Erinnerungen an Jugoslawien“, eine Sammlung von Essays von Drago Jančar, einem der führenden slowenischen Publizisten, Dramatiker und Prosaisten (von 1987–1991 war er Präsident des slowenischen PEN-Zentrums) erschien soeben beim Verlag Hermagoras in Klagenfurt. Das Buch erschien in der neuen Serie „Perspektiven Alpen-Adria“ und wurde von Wilhelm Baum und Horst Ogris herausgegeben.

en, besteht dieses Angebot bewußt für Personen unterschiedlichen Alters, verschiedener Religionszugehörigkeit, unterschiedlicher politischer Einstellung und mit verschiedenen sozialen Hintergründen. Durch diese Zusammenstellung wird ein sehr konkretes Thema von unterschiedlichen Ausgangspositionen her behandelt, wird auch die Kommunikation über dieses Thema zwischen Personen möglich, die ansonsten nur wenige gemeinsame Berührungspunkte haben.

Ziel der Fahrten ist einerseits die Auseinandersetzung mit Auschwitz, damit mit den Verbrechen des NS-Regimes, andererseits natürlich die Herstellung von Bezügen zur Gegenwart, zu Fragen der Diskriminierung, des Antisemitismus oder der Ausländerfeindlichkeit heute.

Weitere Informationen und Anmeldungen bei: Reinhold Gärtner, Gesellschaft für politische Aufklärung, Innrain 52, 6020 Innsbruck, Tel. 0512/507-3099, FAX 0512/507-3081.

Vukovar padel...

(Nadaljevanje s 1. strani)

zahtevi po ohranitvi Jugoslavije, v velikosrbski koncept pa očitno ne sodita več. Marković se sicer upira, vendar je njegov padec neizbežen.

V Jugoslaviji je na enotenskem obisku pooblaščenec generalnega sekretarja Združenih narodov Cyrus Vance. S sprtimi stranmi se želi dogovoriti o spoštovanju trinajstega premirja in o prihodu mirovnih sil Združenih narodov. Po razgovorih z Miloševićem in generalom Kadivićem je izrazil rahel optimizem, včeraj pa se je pogovarjal s hrvaškim predsednikom Tudjmanom. Kljub pripravljenosti obeh strani za namestitev modrih čelad, pa ta poseg, če bo do njega sploh prišlo, ne bo potekal brez zapletov. Hrvaško stališče je, da se morajo čete namestiti na administrativnih mejah, morda kje z delno korekcijo, Srbija pa čete OZN smatra kot zaščitnice Srbov na Hrvaškem, zato bo vztrajala, da so

stacionirane globlje na hrvaškem ozemlju. Četniški vodja Šešelj je celo zahteval, da bi morale varovati srbsko etnično mejo, to pa je začrtana linija Virovitica-Karlovac-Karlobag.

Evropska gospodarska blokada proti Jugoslaviji že deluje. Kot se je bilo bati, pri tem tudi Slovenija ni izvzeta, celo nasprotno, ker je od vseh republik največ izvažala na zahodni trg, je tudi najbolj prizadeta. Obljube ES o selektivnem pristopu do republik se doslej niso uresničile. Slovenska diplomacija pod vodstvom zunanjega ministra Rupla je sicer zelo aktivna, saj kar naprej potuje po Evropi, vendar rezultatov, razen ponovnih obljub o preučitvi položaja, še ni čutili. Kot so se evropski mlini zavrteli zelo počasi, a zdaj meljejo tako zrnje kot plevel, se bodo tako počasi verjetno tudi ustavljali. Do tedaj pa Slovenija lahko utрпи neprecenljivo gospodarsko škodo.

Jože Rovšek

Minister Vencelj obiskal ZG za Slovence in TAK

(Nadaljevanje s 1. strani)

po sebi ne pride v poštev. „Dobro je videti in poznati šolski sistem, zlasti pri sosedih, vendar ima vsaka dežela, tako Koroška kot tudi Slovenija, svojo specifiko in svoje lastnosti, ki se ne dajo prenašati. Zato moramo v Sloveniji na lastnih izkušnjah in tradiciji zgraditi in razvijati šolski sistem“.

Dr. Peter Vencelj je tudi dejal, da je namen obiska delegacije slovenskega ministrstva za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo v prvi vrsti v tem, da se le-ta podrobno informira o šolstvu na Koroškem ter o možnostih bilateralnega sodelovanja. Posebno pozornost so gostje iz Slovenije pri tem namenili spoznavanju poklicnega izobraževanja, saj je po izjavi

ministra prav to področje v Sloveniji najbolj šibko in zato potrebno krepkih impulzov.

Obisk šolskih ustanov za slovensko narodnostno skupnost pa je dr. Vencelj ocenil iz vidika, da Republika Slovenija ceni te sicer avstrijske ustanove kot pomembne dejavnike ne le za ohranitev slovenskega življa na Koroškem, marveč tudi kot faktor uveljavljanja koroških Slovencev na vseh področjih gospodarskega, kulturnega in tudi političnega življenja v deželi in preko nje. Zato Slovenija tudi podpira te ustanove, kolikor je to v njenih močeh, v prvi vrsti pa seveda s stalnimi kontakti, izmenjavo na šolskem, pedagoškem, znanstvenem ter drugih področjih.

Ivan Lukan

Po Sloveniji

Demos – „težavna koalicija“

POLJČE (STA). – Po končanem posvetovanju poslanskih klubov Demosa so v nedeljo priredili tiskovno konferenco, na kateri so sodelovali predsednik poslanskih klubov Demosa Franc Zagožen, predsednik Demosa dr. Jože Pučnik ter vodje poslanskih klubov vseh strank, ki so zastopani v Demosu.

Franz Zagožen je poudaril, da se novinarji ne bi smeli preveč čuditi, če je posvetovanje izpadlo kot „neusklajeno“. Razlog temu naj bi bilo veliko število Demosovih strank, „težavna koalicija“ ter slab skupščinski sistem.

Velik poudarek so namenili odnosu Demokratske stranke do Demosa. Težava je v tem, da ta stranka sodeluje v Demosovem poslanskem klubu, medstrankarskega dogovora v koaliciji pa še ni podpisala. Njen status je popolnoma nejasen. Spomenka Hribar je izrazila mnenje, da Demos želi le dvajset njihovih poslancev, ne želi pa stranke kot take.

Novinarska konferenca je skozi neprestana medsebojna demantiranja izzvenela kot nadaljevanje medstrankarskih sporov v vladajoči koaliciji, dokončnih odgovorov na vprašanja o bodočnosti Demosa pa novinarji niso dobili.

Poslanec socialdemokratske stranke v koroškem deželnem zboru mag. Peter Kaiser: „Na Koroškem uvesti celodnevni slovenski radijski spored!“

ZSO pozdravlja Kaiserjevo iniciativo

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem v tiskovni izjavi izrecno pozdravlja iniciativo socialdemokratskega poslanca v koroškem deželnem zboru Petra Kaiserja za uvedbo celodnevnega slovenskega radijskega sporeda za Koroško.

ZSO s tem v zvezi poudarja, da zahteva povsem odgovarja željam slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem ter tudi tistim, ki se želijo učiti slovenščine, da bi razširili svoje znanje jezikov. „Sodobni Evropejec bo večjezičen ter se bo učil predvsem jezik svojih sosedov, multikulturalnost, dvo- in večjezičnost pa odpira tudi nove možnosti za premagovanje ozkega nacionalnega mišljenja“, je zapisano v izjavi ZSO.

Podpore zahtevi obeh osrednjih organizacij je pozdravil tudi Narodni svet koroških Slovencev.

Na Koroškem 1982 manj tujih delavcev

Predsednik Koroške delavske zbornice Josef Quantschnig je na njenem občnem zboru pretekli petek v Beljaku pozdravil napoved socialnega ministrstva, ki predvideva zmanjšanje števila tujih delavcev na Koroškem na 8100 v prihodnjem letu. Dejal je, da se je delež tujih delavcev od leta 1988 do leta 1991 povečal z dva na pet odstotkov, tako da je število letos presegllo 10.000.

Quantschnig se je v svojem referatu odločno postavil proti podjetjem, ki zaposlujejo delavce, ne da bi jih prijavili. S tem v zvezi je zahteval najostrejšo kazni, ki jih predvideva zakon, ter dodatne gospodarske ukrepe. Po dokaj zanesljivih podatkih je na Koroškem zaposlenih skoraj 2000 ljudi, ki pa niso prijavljeni in zato tudi nimajo nobenega varstva v primeru nesreč, odpustitve, dopusta itd.

Integracija: nova kultura sožitja

Svoboda in pestrost pisanih travnikov namesto skrbno ograjene vrtičarske miselnosti

V Evropi se je s padcem komunističnih režimov in s hkratno demokratizacijo v vzhodnih in vzhodnoevropskih državah na eni ter z razširjanjem Evropske skupnosti in nastajanjem Evropskega gospodarskega prostora na drugi strani začel razvoj, ki bo bistveno spremenil podobo tega kontinenta ne le na političnem in gospodarskem, marveč tudi na vseh drugih področjih. Spremembe so v polnem teku, razvoj pa je in bo z vsjo svojo

intenzivnostjo prizadel tudi majhne narode in narodnostne skupnosti.

Tajnik ZSO dr. Marjan Sturm in govornik Delovne skupnosti socialdemokratskih Slovencev prof. Tomaž Ogris sta na nov izziv skušala odgovoriti na kongresu o narodnih skupnostih pretekli mesec v Železni Kapli. Referat dr. Marjana Sturma smo že objavili, danes pa objavljamo prvi del referata Tomaža Ogrisa.

Tomaž Ogris (45), profesor na Pedagoški akademiji v Celovcu

Prvi del

Svet se je v zadnjih štiridesetih letih, zlasti pa v najnovejšem času radikalno spremenil. Neko, ki bi bil prebil zadnji dve leti odmaknjen na oddaljenem otoku, odrezan od vseh obveščevalnih virov in bi se sedaj vrnil v naš „civilizirani“ svet, ničesar ne bi mogel več razumeti. – Nastala je potreba po iskanju novih stališč. Brez dvoma je prišel čas, ko je treba na novo opisati tudi pojem MANJŠINA.

Navzlic koroškemu oktobru, ki se vsako leto vrača, naj bo dovoljeno vprašanje: Kaj naj se še zgodi, da se bo spremenila mentaliteta v staromodno ograjeni koroški ter menda tako širokogrudni avstrijski duši? Prav od tega bo končno odvisno, če naj se v tej deželi avtohtone manjšine kakor tudi migrantske skupine vpletejo v sistem soglasja in bo tako možno živeti tudi nasprotja. **Demokracija skladnosti** zahteva, da se upošteva kar se da veliko težej in da se določeni interesi zavarujejo tudi s pravico ugovora in veta. (A. Pelinka)

Zato je treba obsežno in neumorno **obveščanje in osveščanje**. Le tako bo mogoče zmanjšati napetostne odnose – nekako v parlamentarnem smislu: „Večina vlada, manjšina oponira“. Stranke se bodo še naprej varovale, da ne bi izgubljale ali ne mogle pridobivati volilnih glasov zaradi dejanj, ki stojijo v očitnem nasprotju z javnim mnenjem. Tako se odriva vsaka še tako nujna rešitev kakega manjšinskega problema. Še problema „koroškega prastrahu“ do danes ni bilo mogoče odpraviti, vseeno, ali ga je kdo jemal resno ali ga je poskušal odpraviti. Pa ne samo to. Nekateri rastlinico prastrah prav skrbno gojijo, saj se z njim da prav dobro živeti...

Z ozirom na izzive naših dni se ljudje trudijo, da bi na novo definirali svojo identiteto, eni kot identiteto regije, drugi kot identiteto, ki se opira na skupni razvoj ljudi različnega kulturnega pokolenja. Namesto kakršnihkoli plemenskih ali krvnih vezi postaja socialnoekonomski in socialnokulturni okvir regije posredovalec identitete tudi za tiste ljudi, ki se niso tam rodili, temveč so se priselili iz drugega kulturnega prostora. (D. Larcher)

Pojmovanje mnogokaterih internacionalistov, ki jih je bilo mogoče prav pogosto najti v prejšnjih realsocialističnih poli-

tičnih strukturah in ki se danes vdajajo **multikulti-sanjarjenju**, po katerem naj bi bila „identiteta“ – po poznolatinškem „identitas“ = enakost – popolno sozvočje, je sprožilo **nasprotno gibanje** one nacionalizme namreč, ki dajo slutiti strašne slike bodočih scenarijev. Dostojanstvo kulturnega človeka, ki od življenja pričakuje ne le materialne, temveč tudi kulturne vrednote, ohranja v njem še en nagon: skuša ohranjati svoj obraz. K človekovemu dostojanstvu namreč ne sodi le enakost, temveč v enaki meri tudi drugačnost.

Iskanje stičnih točk ter njihovo sprejemanje naj posreduje po eni strani **občutek pripadnosti** in s tem zaščite ter varnosti. Po drugi strani pa preprečuje **iskanje sojevrstnosti** (samorodnosti), da bi se potapljali v brezoblični masi na novo razvitih monokultur, ki se konec koncev izliva v svetovno poenoteno coca-cola kulturo. Taka je po naravi lahko obvladljiva. Vsak dan lahko doživljamo zametke monopoliziranega osveščanja in manipulacije vedenja, ki jih usmerja kapital, vemo pa tudi, da to že davno niso več zametki.

Slovenska narodnostna skupnost na Koroškem ima tako kot marsikatera druga **dovolj vzroka, da je zaskrbljena za svoj jezik**. To ni malenkost: kultura je človeška narava! Ta narava je iz nas naredila to, kar smo, s čimer se razlikujemo od živalskega sveta. Nosilno spoznavno znamenje je jezik, sposobnost izmenjavanja misli in izkušeni, sposobnost pogovora in participiranja pri duhovnem življenju drugih osebnosti. Jezik je več kot kulturna tehnika, ki jo je mogoče izmenjavati, ne da postaneš sebi nezvest. Govoriti pomeni hkrati tudi misliti. In misliti ni napak.

V preteklih tridesetih letih se je bistveno spremenila **socialna struktura**, družbeno okolje slovenskega prebivalstva na Koroškem, ker so Slovenci pač pri deagrificaciji utrpeli največjo izgubo. Namesto tega se vsekakor zvišuje število izobraženih ljudi. Morale so se zgoditi spremembe v narodni identiteti in v nacionalni zavesti. To je nekoč oblikovala klerikalna elita, ki je bolj gradila na čustvenih kriterijih – (ljubezen, zvestoba, „mati, domovina, Bog“). Vse to se danes pomika tja k razumskemu. Izhod iz precepa se pogosto išče v dvojezičnosti, v **večkratni nacionalni identiteti** (A. Moritsch). S tem vsekakor

raste tudi **odpor proti vsakemu uvrščanju**.

S pojavljanjem biculturalnosti v osebnem, družinskem krogu pa se kaj rado lahko izgubi tisto, kar bi na splošno mogli poimenoovati z „**domovino**“, kajti dvojezičnost, ki je ne kultiviramo zavestno in živimo dosledno, je v najpogostejših primerih le prehodno stanje na poti v novo enojezičnost. **Zamenjava jezika** z drugim ne more ostati brez posledic za osebno duhovnost tistega, ki ga je zamenjal. Tragiko slovenske narodnostne skupnosti je treba videti v tem, da so mnogi njeni člani prostovoljno ali zaradi dozdevne ali resnične prisile opustili svoj jezik, ga niso več posredovali svojim otrokom. Zajela jih je značilna usoda konvertitov: ti ljudje so se prelevili v najbolj zagnane nemškutarje in zagrenjene nasprotnike Slovencev. (Friedrich Hacker ima v svojih delih prenekatere uporabno razlago za ta pojav.)

Po drugi strani pa nagnjenje Korošča, vseeno kateri jezik govori, vodi k ograjevanju in s tem **k postavljanju meja** na področjih, kjer doslej takih ni bilo in kjer po njih ni bilo nobene potrebe, k prenekanju preobremenitvi, ki je končno privedla do notranje emigracije. Udomačena ljudska umetnost, ljudska kultura in kultura naroda pri nas le nerade dopuščajo ločevanje med značilno slovensko ter širšo alpsko kulturo. Seveda ni mogoče prezreti ali zanikati številnih prispevkov slovenskega človeka, njegovega vpliva, njegovega miselnega sveta, njegovih mitov ter korenin v preteklosti. Poskusi nasilnega in oblastnega izrinjanja slovenskega deleža v domači kulturi so neodgovorno, surovo in grdo pustošenje domovine, skupne Koroške.

Poznejši poskusi vrnitve k lastnemu jazu niso več toliko spoznavanje, spoštovanje in nemara celo sprejemanje drugorodnega in tujega, temveč **iskanje lastnih korenin**. Različnost skupnih kultur, ki so rasle v skupnem prostoru, se v bistvu omejuje le na jezikovno pogojene oblike izražanja človekove ustvarjalnosti. Celota življenjskih oblik kakor tudi kultura in umetnost, ki nista vezani na jezik, družbeno življenje nasploh, npravnost, vera, razlike v ljudski kulturi in običajih, vse to, kar drugod utegne postati usodni prepad med člani različnih narodnosti, tukaj dopuščajo le posebej izurjenemu očesu narodoslavca, da pre-

pozna tiste podrobnosti, ki izkazujejo razlike. Jed, oblačenje, gradnja, glasba, obdelovanje zemlje, delovni svet, ples in likovna umetnost, glasba, zlasti instrumentalna, vsebujejo toliko skupnega, da je uvrščanje celo za strokovne izvedence težko.

Ob vsem navdušenju za duhovne vrednote, ki predstavljajo našo človekovo bitnost, naj ne bi prezrili tistih na videz banalnih življenjskih interesov, ki so pomembni za naš blagor in končno tudi telesno preživetje. Delo, poklic, socialna varnost, oskrba v bolezni, starostna oskrba, zdravje, okolje, tehnika, blaginja, življenjski prostor in zlasti še mir nedvomno sodijo k potrebam, ki niso nacionalno obarvane. Tozadevno tudi ni težav, ki bi jih bilo treba reševati na polju interetničnih odnosov. **Ljudje so zrasi skupaj**. Osamljeni poskusi, da bi podpihovali zavist na osnovi narodnostnih diferenc, so k sreči propadli. Vmes so se našli že drugi grešni kozli. Tako je moglo priti do pogosto zaznane pomiritve sožitja. Seveda so specifični poklicni, stanovski, krajevni interesi, te pa je treba reševati neodvisno od narodne pripadnosti. Mogoče je tozadevno v dejstvu, da koroški Slovenci nimajo teritorialne avtonomije, možno najti tudi kaj pozitivnega. In vendar dobršen del oblikovanja duhovne podobe neke dežele priprada tudi manjšini.

Zato je zavračanje **potreb manjšine** neuspeh, ki gre v breme večje, neogrožene kulture. Na debelo imamo lepih besed in izjav, toda konkretno sožitje je vedno puščalo odprte želje.

Sožitje pridobi novo kakovost v tistem trenutku, ko sta obe strani sposobni odstopiti od svoje sle po oblasti in gospodovanju. Tako gledano **medkulturna koeksistenca ne more biti cesta enosmernica**. Dajanje in sprejemanje teče v obeh smereh in, če se kje zatakne, povzroči pesek v kolesju nepreslišen truš.

Medkulturno srečavanje v življenjskem okolju dveh ali več avtonomnih narodnostnih skupnosti je nekaj drugega kot srečavanje z ljudmi, ki so se iz geografsko in kulturno oddaljenih regij preselili k nam, da bi si za nekaj let poiskali zaslužek ali da bi tu našli novo domovino, ker jih prejšnja ni mogla več preživljati. To ni srečanje s tujim in drugorodnim, temveč le iskanje izgubljenosti ali utrjevanje ohranjene identitete ali samorodnosti. **(Dalje prihodnjic)**

O bodočnosti evropskih manjšin

PARIZ. (STA) – V francoskem Nantesu, glavnem mestu Bretonije se je končalo srečanje predstavnikov zahodnoevropskih manjšin, ki je potekalo pod naslovom „Jutrišnja Evropa – kakšne so možnosti za Bretonce?“ Kolovij je organizirala Demokratska zveza Bretonije (UBD), namenjen pa je bil predvsem spoznavanju z izkušnjami majhnih narodov oziroma manjšin v prizadevanjih za večjo avtonomijo znotraj držav zahodne Evrope. Sodelovali so predstavniki nacionalnih organizacij Bretonije, francoske Baskije, Katalonije, Korzike, Walesa in Slovenije, med njimi pa je bilo tudi več poslancev Evropskega parlamenta.

Osrednja pozornost je veljala ravno položaju Slovenije v evropskem političnem prostoru, saj je ta dosegla največjo stopnjo avtonomije oziroma neodvisnosti, katero si potihoma želi še marsikateri evropski narod ali manjšina. „Slovenija je edina, ki na srečanju sodeluje kot neodvisna država,“ je v otvoritvenem govoru dejal predsednik UDB Yves Jardin in dodal, da Bretonce močno zanima, na kakšen način je Slovenija uveljavila svoje mesto v Evropi, ki ji vlada elitistična politika dvanajsterice.

Yves Jardin je posebej za STA dejal naslednje: „Čeprav z velikim odobravnjem gledamo na osamosvojitve Slovenije, to še ne pomeni, da se bomo osamosvojili tudi mi, Bretonci. Tudi Baski in Korzičani se po mojem ne bi želeli odcepiti od matičnih držav, saj bi bilo to preveč nevarno za njihov obstoj. Strah Evropske skupnosti pred tem, da bi zaradi uspešne odcepitve Slovenije isto želeli storiti tudi njihovi majhni narodi, je torej popolnoma odveč. Mi želimo le to, da bi se več vlagalo tudi v provinco, ne le v Pariz. Zahtevamo, da bi se na televiziji govorilo tudi naš jezik in da bi imeli v francoskem parlamentu svoje predstavnike.“

Kolokvij se je končal z zahtevo francoskemu parlamentu, da prizna neodvisnost Slovenije in Hrvaške.

Kongres stranke Slovenske skupnosti

TRST. (STA) – Na Opčinah pri Trstu se je končal pokrajinski kongres stranke Slovenske skupnosti, ki se je pričel v središču Trsta z manifestativnim delom „Trst smo mi“. Soglasno so izvolili novo vodstvo stranke in delegate za deželni kongres, ki bo decembra ali januarja v Gorici. Obenem pa so odobrili vrsto kongresnih dokumentov, med njimi tudi tistega, s katerim pokrajinski del stranke deželnemu kongresu formalno predlaga, naj tudi slovenska manjšina v Italiji formalno sprejme za svoj simbol novo zastavo Republike Slovenije.

Slovenska vadnica za našo mladino

Pri ljubljanski založbi Krpan je pred nekaj meseci izšla knjiga „Vaje iz slovenskega jezika za osnovnošolce“. Njeni avtorici sta Barica Črnič in Zdenka Hiti. Založba in avtorici sta izbrali naslov v skladu s šolskim sistemom v Sloveniji, kjer imajo osemletno osnovno šolo. Brez dvoma bo knjiga dobrodošla pomoč tudi na Koroškem, kjer bi jo lahko s pridom uporabljali učitelji slovenščine na glavnih, srednjih in višjih šolah. Priročnik vsebuje vaje z vseh področij slovenske slovnice. Uporabniki, bodisi učitelji, bodisi učenci, imajo na razpolago 310 vaj iz skladnje, oblikoslovja, besedotvorja, pravopisa in glasoslovja. V bistvu gre torej za vaje, ki so sestavni del tradicionalnega pouka slovenske slovnice. V zaključnem delu knjiga vsebuje tudi vse rešitve vaj, kar bo prišlo prav tudi pedagogom.

S to knjigo bodo učitelji slovenščine dobili v roke pripomoček, v katerem bodo lahko izbirali primerne vaje za delo z učenci. Knjiga nima namena, da bi nadomestila druge učbenike za slovenščino,

kuša le zapolniti vrzel, ki brez dvoma obstoja na slovenskem knjižnem trgu, kar se tiče učbenikov. Slovenski učitelji, ki se želijo dopolniti gradiva, naj sežejo po njej.

Predstavitev omenjene vadnice in drugih šolskih knjig bo v ponedeljek, 25. nov. ob 19.30 uri v Domu v Tinjah. Vabljeni predvsem učitelji, učitelji slovenščine, matematike in kemije.

Pridni gospodinji nudimo dobro plačano delo na domu. Znanje slovenščine potrebno! Podrobnejše informacije: telefon 060-63525293.

An fleißige Hausfrau vergeben wir gut bezahlte Haustätigkeit. Slowenisch-Kenntnisse notwendig.

Nähere Auskünfte unter Telefon 060-63525293.

Fant iz Slovenije, šofer s prakso na kiperjih, išče

kakršnokoli delo. Vili Vouk, Suha 11, 64000 Kranj/Slovenija

Einspielerjeva nagrada bivšemu zvezn. predsedniku Kirschlägerju

Osrednji odbor Krščanske kulturne zveze in predsedstvo Narodnega sveta koroških Slovencev sta leta 1988 ustanovila tako imenovano Einspielerjevo nagrado. Odlikovanje je poimenovano po pomembnem politiku, kulturniku in publicistu Andreju Einspielerju, namenjeno pa članom večinskega naroda, ki se v duhu Andreja Einspielerja prizadevajo za boljše razumevanje med Korošči nemške in slovenske narodnosti, za medsebojno spoštovanje in sožitje.

Prvo nagrado sta prejela Dr. Valentin Inzko in dr. Ernst Waldstein, dobitnik lanske nagrade pa je bil univ. profesor dr. Günther Hödl. Letošnjo nagrado bosta Narodni svet in Krščanska kulturna zveza prihodnjo sredo podelila bivšemu zveznemu predsedniku dr. Rudolфу Kirschlägerju (slika). Prireditel bo v Domu prosvete v Tinjah. V ponedeljek, 25. novembra boste v slovenskem radijskem sporedu lahko sledili posnetkom te svečanosti.

OGLAS

Fant iz Slovenije

išče

kakršnokoli zaposlitev, lahko tudi občasno priložnostno delo. Bojan Jankovič, Begunjska 6, 64000 Kranj/Slovenija, tel. (03)064215211.

J.R.

Dunaj: KSŠŠ spet med živimi...

Slovenski študentje na Dunaju so bili tik pred tem, da „izgubijo“ svojo organizacijo. Težave so za nekaj časa premoščene. Ali bo mogoče najti izhod iz krize študentske organizacije, bodo pokazali prihodnji meseci.

Začetek semestra z najemnino za več kot pol leta v zastanku. Konto v minusu, banka ne da več posojila. Prva jesenska izdaja glasila PUNT možna le s finančno pomočjo neke druge študentske organizacije. Odbor brez „plana“ in iluzij: žalostnemu (tradicionalnemu) spoznavalnemu večeru bi lahko sledila samo še odpoved lastnika in izguba prostorov, s tem posredno pa tudi ukinitve dejavnosti in naposled ukinitve organizacije?!

Takšen je bil položaj Kluba slovenskih študentov in študentk na začetku jesenskega semestra. Informacijski list PUNT je sporočil, da je do finančne zagate prišlo, ker (zaradi splošno znanih vojnih in drugih okoliščin) ni bilo obljubljenih sredstev iz Slovenije. Le-ta pa so bila v preteklih desetih letih (zaradi ekonomske krize v Sloveniji oz. v Jugoslaviji) že večkrat zmanjšana, medtem ko so se stroški za vzdrževanje klubskih prostorov in organizacijskega dela na Dunaju občutno zvišali. KSŠŠ/D je bil letos jeseni res pred finančnim in organizacijskim kolapsom – skoraj bi postal prva koroško-slovenska organizacija, ki bi morala kloniti zaradi finančnih nevednosti, ki so zajele velik del slovenskega manjšinskega organizacijskega spektra. Prenakazilo v zadnjem trenutku je rešilo KSŠŠ/D, vprašanje je le, za kako dolgo?

Stalne finančne težave preteklih let so kajpada že same po sebi ustvarile situacijo, ki bi jo lahko imenovali umiranje na obroke in kateri se je naposled lahko upiralo le še najbolj idealistično in požrtvovalno jedro organizacije, kajti brez ustreznih gmotnih sredstev dandanes ni več mogoče izvajati kvalitetnega in zanimivega programa, zaradi česar vedno manj članov in članov zahaja v klub. Zanimanje za organizacijo postaja manjše, pripravljenost za sodelovanje tudi, in naposled je sestavljanje novih odborov postalo že prava umetnost. Nekaj prizadevno-

sti in zagnanosti je bilo potrebno, da se je dejavnost kluba kljub neugodnim okoliščinam nadaljevala (s tem v zvezi velja izpostaviti informacijski list PUNT, ki se bolj ali manj financira z oglasi). A kaj, ko organizaciji manjka zlati osel iz pravljice...

Ko je bil dunajski klub ena izmed najbolj aktivnih organizacij tako na univerzi kot tudi med slovensko manjšino (tedenske prireditve in dejavnosti v raznih krožkih), ko je bil nepogrešljivo komunikacijsko stičišče med manjšino in nemško govorečo (demokratsko) javnostjo in ko je bil še vodja protestnih gibanj proti neizpolnjevanju manjšinskih pravic, ga nihče ni hotel pogrešati. In danes? Od spomina na tiste čase ne bo mogel preživeti...

Po začasni premostitvi akutnih težav je bil v drugi izdaji Punta že spet napovedan kratkoročni program. 12. novembra je bil na sporedu sestanek pravnega krožka (pod vodstvom Jozeja Piceja), ki se je ukvarjal s spremembo klubskega statuta in možnostmi podpore parlamentarnemu delu Zelene alternative. V petek, 22. nov., bo medijski delovni krožek pokazal, kaj je novega po zadnji (klubski) diskusiji o skupnem slovenskem koroškem časopisu: na Koroškem je razprava spet zamrla, KSŠŠ/D pa bo predstavljal osnutek za skupni list. V petek, 29. 11., bo na sporedu javna seja. Razprava naj bi tekla o možnosti odprtja KSŠŠ/D za Slovence iz Slovenije in morda celo za študente, katerih materinščina ni slovenska. V zvezi s finančno situacijo bo na sporedu tudi vprašanje, ali naj KSŠŠ/D opusti svoje prostore v Mondscheingasse 11. V decembru bodo klubaši priredili tradicionalno miklavževanje, teden navrh pa občni zbor.

Bo tedaj KSŠŠ/D končno odbila zadnja ura. Vražjevernost ali študentski cinizem: občni zbor bo v petek, 13. (decembra).

I.Sch.

S peto knjigo je Slovar SKJ popoln

V ponedeljek, 11. novembra t.l. so tik pred začetkom Slovenskega knjižnega sejma v Ljubljani izdali peti in zadnji zvezek Slovarja slovenskega knjižnega jezika. Slovesnosti v dvorani Slovenske akademije znanosti in umetnosti so se poleg številnih sodelavcev, jezikoslovcev in slavistov, udeležili predstavniki republike in s tem politično podčrtali pomen tega znanstvenega jezikoslovnega dogodka. Peti zvezek SSKJ je zaključno dejanje petinštiridesetletnega strokovnega dela Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša pri SAZU.

V zvezku, ali bolje, zajetni knjigi z okrog tisoč stranmi, je zbranih, terminološko obdelanih in pojasnenih preko 10.000 besed (gesel in podgesel) od T do Ž. Kako veliko delo je bilo opravljeno, pove

že skopi podatek, da vseh pet knjig na več kot 5.000 straneh vsebuje 107.000 gesel od skupne zakladnice slovenskih besed, ki šteje preko 300.000 terminov. Preostali dve tretjini iz skupnega fonda je slavistični inštitut pred dvema letoma izdal v dve knjigi obsegajočem besedišču.

Kot so poudarili na slovesnosti ob izidu, se je to obširno jezikoslovno znanstveno delo končalo nekaj manj kot sto let po izidu Pletersnikovega slovarja in ob lanskem stoletnici rojstva jezikoslovca Frana Ramovša, ki je leta 1946 začel ta obširen projekt in po katerem se imenuje slavistični inštitut pri SAZU. Pri celotnem delu je sodelovalo preko sto terminologov, izdala pa ga je Državna založba Slovenije.

J.R.

Koroški kulturni dnevi v Mariboru

Vsakoletni Koroški kulturni dnevi v Mariboru so bili letos v programski zasnovi nekoliko okrnjeni – iz znanih finančnih razlogov, ki zaradi težkega gospodarskega položaja Slovenije prizadenejo najbolj družbene dejavnosti, torej tudi kulturo. Kljub temu pa je uspelo prikazati raznolikost kulturnega življenja na Koroškem.

To se je videlo predvsem na začetku celotnega programa, ko so predstavili tri kratke igrane filme. To je bila na teh tradicionalnih prireditvah prva predstavitev filmske ustvarjalnosti mladih iz Koroške. Poleg filma „Tevžej“ (M.

Sticker in M. Dolinšek) sta bila zanimiva in kakovostno dobro narejena filma „Prvi sneg“ in „Še upanje“. Avtorji prvega so dijaki 4.a, drugega pa dijaki 4.c razreda slovenske gimnazije, oba filma prikazujeta utrinke iz življenja

mladih ljudi.

Posebne pozornosti sta bili deležni razstavi „Iz materialne kulture koroških Slovencev“ (iz narodopisne zbirke SPZ) in „Ljudska noša pri Zilji“ (pripravila KKZ) v Pokrajinskem muzeju v Mariboru. Prvo sta predstavila Janko Malle za SPZ in Ivan Sedej, ravnatelj Etnografskega muzeja v Ljubljani, drugo pa Marija Makarovič, ki jo je tudi strokovno pri-

pravila. Milka Krieglova iz Zahomca je ziljsko ljudsko nošo na zelo posrečen in neposreden način predstavila v ziljskem narečju. Mešani in moški pevski zbor SPD „Bilka“ iz Bilčova pa sta poskrbela za glasbeni okvir. Koroške kulturne dneve v Mariboru je zaključila lutkovna skupina iz Šmihela s predstavo „Sanje o govorečem cvetu“.

J.R.

Bank-Austria v Ljubljani!

Spojitev Z in Länderbank v „Bank-Austria“ ne bo spreminila načrtov, ki jih je imela Länderbank s svojim zastopstvom v Ljubljani. Kot je na tiskovni konferenci v Beljaku povedal član predstojništva nove banke dr. Samstag, bo Bank-Austria še razvila podružnico bivše Länderbank v Ljubljani. Banka pa v bližnji prihodnosti ne namerava uvesti prometa z zasebnimi strankami.

Niko in / und Maja

v novi obliki z delovnim zvezkom

Slikanica je pred kratkim izšla v gradiščansko-hrvaškem prevodu, ki sta ga pripravila predsednik Gradiščanskega hrvatskega kulturnega društva Mirko Berlaković in pesnik Feri Sučić. Tudi slovensko-nemška izdaja je obnovljena in razširjena z delovnim zvezkom. Pri tej izdaji sta poleg avtorice Marice Kulnik in ilustratorke Zorke Loiskandl-Weiss sodelovala tudi Hanca Buch in Miha Kulnik. Knjiga je izšla v samozaložbi Marice Kulnik.

Kakšni so odmevi na slikanico, kaj pravijo o njej pristojne osebe, ki so z njo že delale?

„Knjiga na prijazen, nevsiljiv način vodi otroka, da spozna besedišče iz vsakdanjega življenja. Ilustracije so lepe.“
Gabrijela Piletič, učiteljica na osnovni šoli Fužine, Ljubljana

„...zelo bi me veselilo, če bi Zorka in Marica nadaljevali s tako obliko knjig za otroke. Otroci pri nas na Koroškem jih potrebujejo. Ne nazadnje pa tudi mi učitelji radi posežemo po taki knjigi, ki ima vsebino razdeljeno na različne teme.“
Rezika Iskra, učiteljica na ljudski šoli v Kotmari vasi

„Meine Schulkinder haben mit großer Begeisterung das Buch „Niko und Maja“ gelesen. Jede Seite ist sehr bunt und kindertümlich gestaltet. Es gibt nicht zuviel Text, was die Kinder (und auch die schwächeren Leser) zu Lesen animiert.“
Marianne Kotz, Lehrerin der Volksschule in Reutte/Tirol

„Die Auswahl der einzelnen Inhalte kommt dem kindlichen Interesse sehr entgegen. Es wird immer an Alltagserleb-

nisse angeknüpft. Die Erfahrungen des Kindes werden berücksichtigt. Sehr günstig sind Einzeldarstellungen, deren Zusammengehörigkeit im Text erläutert wird. Damit wird eine didaktisch sinnvolle Anbahnung der Sprache wesentlich erleichtert, vom zweisprachigen Einzelwort als Bezeichnung zur Gegenständen oder Personen zur zusammenhängenden kurzen Erzählung. Die bildlichen Darstellungen sind sehr klar, entsprechen dem kindlichen Wahrnehmungsvermögen und ihrer Emotionalität.“

Mag. Dr. Margarete Meyer, Lehrbeauftragte des Instituts für Sprachwissenschaften der Universität Klagenfurt

„Pri učencih sem se pozanimala, zakaj jim je ta slikanica tako všeč. Rekli so mi: „Všeč nam je, ker ob sliki vidimo slovensko in nemško besedo. Tako si hitro zapomnimo imena stvari. Zelo nam ugajajo tudi slike.“
Irena Zele, ravnlj. ljudske šole na Humcu

Slikanica je naprodaj v Mohorjevi knjigarni in „Naši knjigi“ v Celovcu ter v knjigarni Woltsche in Zadrugi v Pliberku.

Predstavitve Miklošičeve korespondence na Dunaju

Slovenski „nacionalni knjižni projekt“

V okviru simpozija „Donavska monarhija kot zibelka evropskega regionalizma“ je bila strokovni publiki predstavljena znanstveno delo dunajske slavistke in koroške rojakinje dr. Katje Sturm-Schnabl.

Nad 3000 pisem dokumentira daljnosežno in obširno korespondenco znamenitega Slovenca in ustanovitelja dunajske slavistike Frana Miklošiča z nad 300 osebnostmi iz kulture in znanosti tedanjega časa. Ta korespondenca je izvrsten primer znanstvene metakomunikacije (pričevanja znanosti o znanosti), ki dovoljuje dober vpogled ne samo v razvoj osebnosti znanstvenika Miklošiča, temveč kar v celoten razvoj slavistične stroke v preteklem stoletju. Obširna korespondenca je prav tako značilna in pomembna za znanstveno delo v 19. stoletju, kot je to danes zbiranje in obdelovanje informacij s pomočjo elektronskih medijev in računalništva. Pravzaprav gre zakasnelo priznanje prav univerzi v Innsbrucku, kjer se je Fran Miklošič sprva potegoval za profesorsko mesto na filozofiji – komisija izvedencev ga je odklonila, eden izmed njih je to celo utemeljil s stavkom: „Ta človek misli preveč logično...“ Nekaj pozneje je Miklošič postal profesor na novoustanovljeni slavistiki na dunajski univerzi.

Tako je Miklošiča, njegove kvalitete in zasluge kot znanstvenika ter pomen njegove pismene korespondence orisal zagrebški slavist prof. Zoran Konstantinović na dunajski predstavitvi življenjskega dela dr. Katje Sturm-Schnabl – komentirane dokumentacije Miklošičeve korespondence z južnimi Slovani. Predstavitve je bila v začetku novembra (4. 11.) v palači Auersperg v okviru simpozija o donavski monarhiji kot zibelki evropskega regionalizma.

Rojakinja dr. Katja Sturm-Schnabl je v teku preteklih petnajst let zbirala, obdelovala in komentirala korespondenco Frana Miklošiča s predstavniki političnega, znanstvenega in kulturnega življenja južnih Slovanov – Slovencev, Hrvatov, Srbov, Bolgarov in (v manjšem obsegu) Makedoncev. Gre za 653 pisem (196 Miklošičevih in 457 prejetih). Kronološko urejena pisma zajemajo obdobje od l. 1933 do Miklošičeve smrti leta 1891.

Avtorica je pri predstavitvi svojega dela omenila le dve točki, ki že sami po sebi prikazujeta format slovenskega učenjaka: leta 1848, v letu marčne revolucije na Dunaju, najdemo Miklošičevo ime med podpisniki memoranduma, ki zahteva regionalno (in upravno) združenje vseh slovenskih dežel; kot jezikoslovec pa je bil prvi, ki je do tedaj zapostavljenim slovanskim ljudstvom posredoval znanstvene osnove za jezikovno in kulturno emancipacijo,

Fran Miklošič

dajo: pravica do razvoja, do solidarnosti, do samoodločanja, do življenja vrednega okolja, do miru in pravice do lastnine, ki je skupna dediščina človeštva.

V petem poglavju obravnava odnos ločenih krščanskih cerkva do človekovih pravic.

V zadnjem poglavju pa predstavlja ustavno listino ameriških katoličanov iz leta 1947. Dokazuje, da je omenjena lista v nešteti primerih vplivala na deklaracijo človekovih pravic OZN iz leta 1948. V nekaterih primerih so členi spomenice ameriških katoličanov naprednejši kot členi OZN.

Knjiga univ. as. dr. Gertraud Putzove je upoštevanja in branja vredna, ker vsebuje mnogo virov. Priporočljivo branje za vse, ki so jim človeško dostojanstvo, demokracija, človekove pravice, socialni angažma in opcija za ubogo pri srcu. Tudi odgovornim v cerkvi, ki se zavzemajo za demokracijo zunaj in v cerkvi, bi bilo to delo v prid.
Dr. Peter Fantur

Dr. Katja Sturm-Schnabl

hkrati je (v znanosti) na enakopravnem način obravnaval vse jezike, tako tudi jezika Romov in Vlahov.

V imenu mariborske Založbe Obzorje pa je na predstavitvi spregovoril tudi lektor Andrej Brvar, ki je knjižno izdajo Miklošičeve korespondence z južnimi Slovani v zvezi z letošnjo stoletnico njegove smrti med drugim označil kot „nacionalni knjižni projekt“, ki je bil deležen posebne podpore države Slovenije in slovenske vlade.

I.Sch.

Dr. Katja Sturm-Schnabl, Der Briefwechsel Franz Miklosich's mit den Südslawen, Založba Obzorja, Maribor 1991. 855 strani s fotografijami, cena 1300 šilingov.

VESTI

Končano srečanje gledališč A–J

GORICA (STA). – V Verdijevem gledališču se je v soboto končalo 6. srečanje gledališč Alpe–Jadran. Na festivalu je v konkurenci nastopilo deset predstav iz Italije, Madžarske, Hrvaške in iz Slovenije. Strokovna žirija je v sestavi: Jože Babič, predsednik, in člana Boris Horvat in Miroslav Košuta, podelila tri nagrade. Nagrado in igro je prejela Ana Karič za psihološko subtilno profilirano vlogo Ane Borongay v prestavi Krleževe zastave v izvedbi Zagrebškega kazališta mladih. Nagrado za režijo Paolo Magelli za „Vojčka“ Drame SNG Maribor. Drama SNG Ljubljana je bila nagrajena za najboljšo predstavo, za uprizoritev Peer Gynta. Publika je svoje priznanje podelila Krleževim zastavam.

Zbirka pesmi

Založniška dejavnost KKZ je bogatejša za zbirko pesmi, ki nosi naslov „Mi muzikanti smo, veseli smo“, pesmi pa je izbral in za klavir priredil profesor Egi Gašpersič iz Radovljice.

Tajnik KKZ Nužej Tolmajer je na predstavitvi zbirke pretekli teden v Celovcu dejal, da se je njegova kulturna organizacija za izdajo te zbirke odločila, ker na Koroškem tovrstne literature primanjkuje.

Zbirka vsebuje 116 pesmi, med njimi tudi nekaj koroških narodnih. Izšla je v nakladi 200 izvodov, predvsem pa bo na voljo učencem glasbene šole na Koroškem.

Knjižna ocena: Christentum und Menschenrechte

Gertraud Putz, Christentum und Menschenrechte. Veröffentlichungen des Internationalen Forschungszentrums für Grundfragen der Wissenschaften Salzburg, vez 40, 450 strani, 15x22,5 cm, broširanje, 490 šil., založba Tyrolia, Innsbruck-Wien 1991.

Knjiga univ. as. dr. Gertraud Putz je prvi obširen opis zgodovine človekovih pravic in krščanske tradicije.

V Svetem pismu je avtorica našla mnogo primerov, kako so se že v starem Izraelu zavzemali za človeško dostojanstvo. V nobenem kulturnem območju takrat niso tako branili pravic zasebnega življenja kot v Izraelu. Isto tendenco je dr. Putzova našla tudi v Novi zavezi.

Kot zastopnica srednjega veka si je avtorica izbrala Tomaža Akvinskega, o katerem je papež Leo XIII. rekel, da je „javni učitelj cerkve“. Že sv. Tomaž je zastopal moderne človekove pravice, kot npr. pravico do življenja, do dela in do osebne lastnine, pravico do pravičnega sodnega postopka in do demokratične udeležbe.

V drugem poglavju dr. Putzova analizira odnos papežev do človekovih pravic. Papeži do Pija XII. so bili za politično svobodo, za pravico do življenja, za pravico staršev do vzgoje svojih otrok, za pravico do osebne lastnine itd. Bili pa so proti svobodni mnenja, vesti, verske izpovedi in znanosti. Odklanjali so tudi svobodo tiska in knjigotrštva in zagovarjali cenzuro. Do spremembe je prišlo po drugi svetovni vojni, predvsem pa za časa 2. Vatikanskega koncila.

Po papežu Janezu XXIII. pa so vse človeške pravice, zapisane v listini Združenih narodov z dne 10. decembra 1948, sestavni del cerkvenega socialnega nauka. Dr. Putzova pa ugotavlja, da nekateri členi v cerkvi dejansko niso uresničeni. (prim. str. 120)

Tretje poglavje avtorica posveča socialnim temeljnim pravicam. K njim spadajo mdr. pravica do dela, do pravične plače, do osebne lastnine in do zasebne iniciative v gospodarstvu. Papeži so se dosledno zavzemali za uresničitev socialnih pravic v družbi. Predvsem papež Janez Pavel II. daje v okrožnici „Laborem exercens“ prednost delu in ne kapitalu. V njej zagovarja osnovne pravice delavca in hvali socialno zakonodajo naprednih dežel.

V nadaljnjem poglavju dr. Putzova omenja človekove pravice „tretjega rodu“. K njim spa-

Datum	Kraj	PRIREDTVJE	Prireditelj
Sreda, 20. 11. 19.30	v Posojilnici-Bank v Pliberku	Predavanje psihologa dr. Wursta o temi „Vprašanja učenja, vzgoja ter pubertetni problemi“	KIS
Četrtek, 22. 11. 19.30	v Domu v Tinjah	Komunikacija v družini; predavanje dr. Rosemarie Brunthaler-Tscherteu (z diskusijo)	Dom v Tinjah
Četrtek, 22. 11. 18.30	v Domu sindikatov v Celovcu	K „renesansi“ nacionalizma v Evropi; predavanje univ. doc. dr. Andreasa Moritscha	Višja ljudska šola Celovec
Petek, 22. 11. 19.30	v Domu v Tinjah	Razumevanje in zaupanje v vzgoji, predavatelj: univ. prof. dr. Josefr Klinger (nem.)	Dom v Tinjah in celovška univerza
Petek, 22. 11. 20.00	Pri Joklnu v Celovcu	Cafe de Chinitas – španske pesmi, ki so jih nekdanj prepevali v cestni karavanah	KD Pri Joklnu
Sobota, 23. 11. 19.30	v Domu v Tinjah	„Evropa na prelomnici – ob primeru odnosov med Avstrijo in Slovenijo“; v pogovoru Lojze Peterle in dr. Erhard Busek	Dom v Tinjah
Sobota, 23. 11. 20.00	v gostilni Motschulablick	10 let Okteta Suha – predstavitev tretje lastne kasete in prve plošče	Oktet Suha
Sobota, 23. 11. 20.00	Pri Korenu v Kajzazah	KMEČKI PLES	SJK
Sobota, 23. 11. 19.00	v Domu v Tinjah	Podelitev Einspielerjeve nagrade bivšemu zveznemu predsedniku dr. Rudolfu Kirschlagerju	KKZ, NSKS
Nedelja, 24. 11. 14.30	v fami dvorani v Šmihelu	Pravljica igra „Mucin dom“ (Samuel Maršak); nastopajo: otroci iz Škocijana	KPD Šmihel
Nedelja, 24. 11. 20.00	na višji šoli v Šentpetru	Občni zbor združenja staršev na višji šoli za gospodarske poklice v Šentpetru	
Ponedeljek, 25. 11. 19.00	v kulturnem domu v Pirmičah Pri Medvodah (Slovenija)	Nastop plesnega teatra „IKARUS“	Plesni teater „Ikarus“
Četrtek, 28. 11. 19.00	v Mladinskem domu v Celovcu	Pravljica igra „Mucin dom“ (Samuel Maršak) nastopajo: otroci iz Škocijana	Mladinski dom SSD
Sobota, 30. 11. 20.00	v kongresni dvorani v Beljaku	KONCERT JAZZ-GITTIJE Beljak	Kongresna hiša
Četrtek, 28. 11. 18.00	v Modestovem domu v Celovcu	Srečanje učiteljev/ic iz vzgojiteljev/ic	Strokovno pedagoško združenje

RAZSTAVE

SEMISLAVČE

– Galerija Rožek – Razstava del Emerika Bernarda (do 1. 12.)

VELIKOVEC

– Galerija v mestnem stolpu slike Bernarda Maria Fuchsa

CELOVEC

– Evropska hiša, – Reitschulgasse 4 – razstave slik Franza Wiegeleja (do 29. 11.)

– Pri Joklnu Franz Wiegele, slike (do 29. 11.)

– mestna hiša – letna razstava Zveze koroških upodablajočih umetnikov (do 30. 11.)

TINJE

– Galerija Tinje – Alojz Pogorevc (Slovenj gradec), kiparska dela (do 10. 12.)

10 let Okteta „Suha“

Leta 1981 je glasbeni etnolog mag. Bertej Logar s Suhe ustanovil moški oktet „Suha“. Prijateljstvo in glasbena vnema pevcev sta postala temelj skupine, ki je nastopala že nad 300-krat na koncertih ali srečanjih v Avstriji, Italiji, Sloveniji in ZDA. Nešteti nastopi na radijih in televizijah teh dežel pa pričajo o priljubljenosti in visoki kvaliteti te vokalne skupine.

Oktet „Suha“ se prizadeva predvsem za ohranitev prelepe koroške narodne pesmi in je do sedaj izdal tri lastne kasete in ploščo. Vodja okteta je prof. Matjaž Fabijan iz Ljubljane.

Svojo 10-letnico bo oktet praznoval na Suhi v soboto, dne 23. novembra 1991, s pričetkom ob 19.30 v gostilni Motschulablick/Skubel. Tam bo predstavil tudi svojo najnovejšo kaseto in ploščo. V posebni brošuri pa je prikazana njegova dosedanja glasbena pot.

Kot gostje bodo sodelovali ansambel „Korenika“ iz Šmihela, kvartet bratov „Smrtnik“ iz Kort in Pevsko-instrumentalna skupina KPD Drava iz Žvabeka.

Na sliki pevci okteta „Suha“: Heribert Kulmež in Pepej Krop (1. tenor), Pavel Olip in Jokej Logar (2. tenor), Lenart Katz in Franz Opetnik (1. bas), Branko Kolter in Sigi Kolter (2. bas).

Prireditve „Pri Joklnu“

Petek, 22. november 1991, ob 20. uri: Cafe de Chinitas, španske pesmi, ki so jih nekdanj prepevali v majhnih cestnih kavarnah.

Nedelja, 1. december 1991, ob 16. uri: Grega Sulejmanovič, Ljubljana, čarovnije.

Četrtek, 12. december 1991, ob 20. uri: Rooner Meye, pesmi in melodije iz Bretanske in Irske na instrumentih keltskega značaja.

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Urednik: Andrej Kokot

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Slovenijo in Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Rešitvi zadnjih križank

1	L	K							
2		G	I	A	P				
3		P	E	S	N	I	K		
4	P	O	N	T	O	N	I	R	
5	E	L	E	O	N	O	R	A	
6	S	T	R	N	I	T	E	V	
7	E	R	A	///	///	///	T	S	
8	T	A	T	V	I	N	A	///	
9	A	K	O	R	D	I	///	///	
10		R	A	U	L				
11	P	R	S	T	N	I	C	A	
12	R	A	K	I	///	N	A	L	
13	O	D	I	N	///	///	R	E	
14	S	I	P	A	L	N	I	K	
15	V	O	L	///	A	R	G	O	
16	E	L	I	///	B	A	R	///	
17	T	O	N	///	O	V	A	L	
18	A	G	///	///	D	I	D	I	

	B	A	R	B	A				
S	Č	I	P	A	L	N	I	K	
Č	R	N	A	M	A	Č	K	A	
	K	O	C	A	N	K	A		
	E	M	I	N	C	A	R		

TRIBUNA BRALCEV

„Knežji kamen – causa finita!“

V članku z gornjim naslovom dne 13. nov. 1991 piše Vaš časnikar gospod Ivan Lukan sledeče:

- da so v koroškem deželnem zboru sprejeli glede uporabe lika knežjega kamna posebno protestno resolucijo, naslovljeno na vlado in skupščino Republike Slovenije ter na avstrijsko zvezno vlado;
- da Koroška s to resolucijo odklanja vsakršno uporabo „pomembnih simbolov, ki so neločljivo povezani s koroško deželno zgodovino“, saj njihovo upodabljanje pomeni „motenje dobrososedskih odnosov“;
- da je klubski šef socialdemokratskih poslancev Hausenblas menil, da so bili koroški protesti v

zadevi knežjega kamna in vojvodskega stola upravičeni, saj so priznani zgodovinarji – citiral je prof. dr. Boga Grafenauerja – potrdili, da je knežji kamen vezan na koroški teritorij;

● da je deželni glavar Zernatto poudaril, da gre pri knežjem kamnu za simbol obeh narodnostnih skupnosti v deželi in da je pri njegovi upodobitvi na slovenskem denarju Sloveniji manjkala potrebna senzibilnost nasproti sosedu.

Spoštovanim bralcem Slovenskega vestnika moram kot župan občine Kranj sporočiti sledeče:

- občina Kranj je sestavljena iz teritorija, ki je pred razpadom Avstro-Ogrske pripadal deželi

Kranjski in teritorija, ki je tedaj pripadal deželi Koroški (področje Jezerskega);

- taka področja so tudi na območju občin Radlje, Dravograd, Ravne in Slovenj Gradec;
- ker je bila dežela Koroška ob razpadu Avstro-Ogrske razdeljena na dva dela, torej med državo Avstrijo in državo (sedaj) Slovenijo, pripadajo simboli in druge zgodovinske vrednote Koroške tako deželi Koroški v sklopu države Avstrije, kot omenjenim občinam v sklopu države Slovenije in s tem tudi državi Sloveniji po načelih nasledstvenega prava.

S tem sem Vašim cenjenim bralcem zadevo obrazložil tudi z druge strani in menim, da bosta sosedni najbolje dosegli senzibilnost medsebojnih odnosov, če bosta ena drugi priznali pravico do uporabe znakov, simbolov in drugih skupnih zgodovinskih vrednot. **Predsednik SO Kranj dipl. inž. Vitomir Gros**

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10–19.00

Sreda, 20. 11. Glasbena sredo

Večerna 21.05–22.00 5. Primorski dnevi na Koroškem – Gallusovo zvočno bogastvo v mestni cerkvi Šentilj

Četrtek, 21. 11. Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 22. 11. Zvočno pismo

Sobota, 23. 11. „Od pesmi do pesmi – od srca do srca“

Nedelja, 24. 11. 6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel (žpk. F. Zergoi) 18.10–18.30 „Dogodki in odmevi“

Ponedeljek, 25. 11. Dr. Rudolf Kirschlager, dobitnik letošnje Einspielerjeve nagrade

Torek 26. 11. Partnerski magazin

POTOPIS

Po sledeh
Yukpa in
Guajiros
Indijancev

Spomladi letos je skupina Celovčanov izvedla ekspedicijo v Venezuelo, kjer je več kot mesec dni spoznavala življenje Yukpa in Guajiros Indijancev, praprebivalstvo te južnoameriške države. Vrnila se je z enkratno in dragoceno dokumentacijo o življenju teh Indijancev, slovenska članica ekspedicije Manja Tondolo pa je za Slovenski vestnik napisala potopis z najbolj zanimivimi trenutki in viški ekspedicije.

1. nadaljevanje

Končno! Dani in Samantha se odpravita čez široko cesto na drugo stran k Inter-rentu, kjer si nameravamo sposoditi jeep. Ostali čakamo na hladnem v avli. Formalnosti nam vzamejo skoraj dve uri časa. Medtem opazujemo ljudi in opazimo, da je zelo veliko kontrolnih organov, vojakov in policajev, ki se sprehajajo v avli. Vsi so oboroženi s pištolami ali avtomati. Odslej bomo tudi mi z njimi še mnogokrat prišli v kontakt, bodisi pri cestnih kontrolah ali pa iz same radovednosti, ki jo kar odkrito pokažejo. Prihajata Samantha in Dani. Hvala bogu, čakanje je končano. Naprtimo si vsa odpremo in stopimo ven. Neznosna vročina. V hipu nas oblije pot, da se nam kar cedi po tilniku.

Skoraj čisto nov Isuzu Caribe v metalizirani rjavkastordecni barvi stoji pred nami. Kljub dolgi vožnji, utrujeni in prepoteni, se dobre volje spravimo nad našo prtljago, ki jo pri 50 stopinjah zlagamo v avto. Prtljajnik je popolnoma poln, mi pa mokri, kot da bi prišli izpod prhe. Pot nam dobesedno teče po telesu. Klimatska naprava v avtu deluje! To je sedaj najbolj važno. Zdaj pa na pot!

„Otroci,“ pravim, „ali se zavedate? V Venezueli smo! Na drugem kontinentu, na

drugi strani sveta!“ Vse skupaj se nam zdi tako neverjetno, najbrž bomo potrebovali še precej časa, da se bomo navadili in aklimatizirali.

Andi ima že pripravljen mestni načrt Maracaiba. Ogromno mesto, široke ceste, živahen promet. Najbolj nas zabavajo avtomobili, ki bi bili pri nas že leta dolgo na avtomobilskem pokopališču. Enemu manjkajo žarometi, drugemu vrata, tretjemu pokrov prtljajnika. V Venezueli torej vsak avto lahko vozi, dokler ne razpade, pa če tudi sredi ceste, kar smo nekajkrat tudi sami videli.

Z začudenjem stojimo pred prvim semaforjem. Kako? Saj jih je kar 5 naenkrat! Čakamo, da bo luč prešla v

Piše: Manja Tondolo

zeleno, a je še vedno rdeča, ko za nami že trobijo neučakani vozniki, češ zakaj še čakamo. Čudne navade v tem milijonskem mestu.

Naš cilj je univerza, Universidad del Zulia, Dirección de Cultura. Tam bomo, kot upamo, našli našega kontaktnega človeka, Indijanca, ki je obveščen, da iz Avstrije prihaja filmska ekipa.

Najmanj eno uro krožimo po mestu, preden se znajdemo sredi univerzitetnega

areala. Vsepošod nizka poslopja z napismi. Kamor se ozreš, samo medicinske stroke. Mi pa iščemo Dirección de Cultura. Samantha, ki zelo dobro obvlada španščino, sprašuje študente. Kam? Najmanj 10-krat slišimo 10 različnih izjav, preden razumemo zakaj. Univerzitetni prostor je tako velik, da niti študentje sami ne vedo, kje je kaj. Vozijo se z busi po asfaltiranih cestah med različnimi poslopi. Tudi mi se najmanj eno uro vozimo po vseh teh cestah, preden zagledamo naš cilj. Zelo lepo nizko poslopje, obdano z ovalnim zidom stoji oddaljeno od drugih. Krasi ga zid z moderno strukturo oz. plastičnimi ornamentami z napisom: Ostanemo svobodni, enakopravni in neodvisni. To geslo je na dan osvoboditve Venezuele izpod španske oblasti izrekel njen osvoboditelj in državni junak Simon Bolivar. Njegove monumente, po njem imenovanem ceste, šole in trge srečujemo po vsej Venezueli. Celo denar je poimenovan po njem. Simon Bolivar je hkrati neke vrste svetnik, junak in poglavar. Nadvse priljubljen pri Venezuelcih in tudi pri Indijancih.

Vstopimo v univerzo za kulturo. Obda nas prijeten hlad. Samantha sprašuje po našem Indijancu, katerega ime je Armato. Imamo več kot srečo! Ravno tu je, pravijo. Nekdo ga gre poklicat. Po hodniku prihaja človek indijanskega rodu z visokimi licnicami, gladkih črnih las, majhne, šibke rasti, skromno, vendar čisto oblečen.

(Dalje prihodnjič)

Razpis mednarodnih glasbenih
tekmovanj v Gradcu in v Italiji

Visoka šola za glasbo in upodabljačo umetnost v Gradcu razpisuje 2. mednarodno tekmovanje „Franz Schubert in glasba 20. stoletja“, ki bo potekalo od 1. do 13. februarja 1992 v Gradcu pod vodstvom prof. Sebastiana Bende, do nedavnega rektorja Visoke šole za glasbo v Gradcu. Tekmovanja se lahko udeležijo mladi glasbeniki, rojeni po l. 1958 oz. 1960 (odvisno od discipline) v sledečih komornih skupinah: duo solopevcev – klavir, klavirski duo (štiriročno ali dva klavirja) in klavirski trio.

Predvidene so zelo lepe nagrade od 150.000 šilingov navzdol, zato je program tudi primerno težak. V treh žirijah (katere bodo vodili glasbeniki iz ZDA, Nemčije in

Velike Britanije) bodo sodelovali poznani glasbeni umetniki iz Evrope, Amerike in Azije. Prijave so možne do 29. novembra na naslov: Internationaler Schubert-Wettbewerb, Leonhardstr. 15, 8010 Graz.

Drugo mednarodno tekmovanje za instrument rog solo v času od 27. do 29. decembra 1991 razpisuje Društvo prijateljev glasbe „Salvador Gandino“ v mestu Porcui pri Pordenonu v Italiji. Udeležijo se ga lahko vsi mladi hornisti, rojeni po l. 1. 1961 iz dežel skupnosti Alpe-Adria: Bavarska (D), Gradiščanska, Koroška, Zgornja Avstrija, Salzburg, Štajerska (A), Gyor-Sopron, Vas, Zala, Baranya (Madžarska), Canton Ticino (Švica), Hrvaška in Slovenija.

TRIBUNA BRALCEV

„Zweisprachige Schule – Aussperrung von Kritikern“

Das skandalöse Vorgehen der Kärntner Schulbehörde, zwei Wissenschaftlern der Universität Klagenfurt, die zum Besuch zweisprachiger Schulen angemeldet waren, den Zutritt zum Unterricht zu verweigern, hat großes öffentliches und politisches Aufsehen erregt. Aus diesem Grund verbreitet jetzt der zuständige Schulinspektor Wiegele, der den „Hinausschmiß“ der Wissenschaftler auf höhere Weisung hin exekutiert hatte, die Falschmeldung, die beiden Wissenschaftler, Univ. Prof. Dr. Peter Gstettner und Dr. Vladimir Wakounig, wären nicht namentlich angemeldet gewesen.

Zu dieser Schutzbehauptung des Herrn Wiegele stellen die Betroffenen fest: in einem Schreiben vom 17. Juli 1991 von Frau NRAbg. Mag. Terezija Stoisits wurde für eine Besuchsdelegation, bestehend aus drei Personen, um Erlaubnis angesucht. In einem weiteren Schreiben vom 25. September 1991 werden alle drei Delegationsmitglieder, also auch Prof. Gstettner und Dr. Wakounig, namentlich genannt. Es wurde daraufhin die Erlaubnis nicht zurückgezogen, weshalb die Delegation auch am 8. 10. 1991 pünktlich und vollzählig in der ihr genannten Schule erschien.

Als Schulinspektor Wiegele daraufhin, den Besuch der beiden Wissenschaftler für „uner-

wünscht“ erklärte, die Frau Abgeordnete aber sehr wohl freundlich begrüßte, gab er als einzigen Grund für die Abweisung der Wissenschaftler an: „Solche Leute“, wie die beiden Wissenschaftler, würden ständig die Schule „von außen“ kritisieren und er (Wiegele) könne dies nicht zulassen; er müsse sich schützend vor das kritisierte Schulwesen stellen.

Von einer Nicht-Anmeldung der beiden Wissenschaftler war keine Rede. Dieses „Argument“ wurde von Wiegele offenbar erst im Nachhinein als Schutzbehauptung erfunden. Sollte Herr Wiegele den Brief vom 25. September 1991 „vergessen“ oder „verlegt“ haben, so sind die Betroffenen gerne bereit, seinem Gedächtnis und seiner Aktenauffüllung mit einer Kopie des originalschreibens nachzuhelfen.

Das brutale Vorgehen der Schulbehörde, durch das auch die zweisprachige Schule in ein schlechtes Licht gerückt wurde, kann durch die Legitimationsversuche des Herrn wiegele nicht gerechtfertigt werden. Statt dessen wäre zumindest eine offizielle Entschuldigung der Schulbehörde für das „Mißverständnis“ und die „unhöfliche Begrüßung“ angebracht gewesen.

Peter Gstettner, Klagenfurt/
Celovec

SLOVENSKI VESTNIK – ŠPORT

Kot napovedano: NTK Bilčovs - B zmagal!

Na dipl. inž. Marka Kupperja se lahko zanesemo! Kot je napovedal, je morala ekipa HSV iz Celovca zares drago plačati visok poraz NTK Bilčovs - B proti Carinthii (2:8): Kupper, Andrej Mohar in Fredi Hornböck so pretekli četrtek zmagali z 8:2!

Junak tekme pa je bil Fredi Hornböck, ki prav na svoj rojstni dan slavil svojo prvo zmago v prvenstvu! Nadaljnje točke sta prispevala Kupper in Mohar (po 3 oz. v dvojici).

Prva ekipa NTK Bilčovs pa je nadaljevala

Namiznoteniška trojka NTK Bilčovs - B (z leve: Andrej Mohar, dipl. inž. Marko Kupper in Fredi Hornböck) je uresničila napoved in visoko premagala HSV Celovec z 8:2.

serijo uspehov in tokrat premagala Kotmaro vas - B s 7:3. Točkovali so dr. Hanzi Gasser, mag. Rupert Gasser in Michi Hornböck (po 2) ter Gasser/Gasser v dvojici.

SŠZ Carimpex
proti
Kötschachu!

Šahisti slovenske športne zveze igrajo v soboto prvenstveno tekmo v spodnji ligitahod v Kötschach-Mauthnu proti tamkajšni močni ekipi.

SLOVENSKI VESTNIK – ŠPORT

Marko (levo) in Boris Gallob, igralca Slovenske športne zveze, tekmujeta tudi v kvalifikaciji za koroško mladinsko šahovsko prvenstvo. Po treh partijah je Marko še neporažen in ima 1,5 točke, njegov brat Boris pa je zmagal enkrat. Kvalifikacije igrajo v Gospe sveti, na sporedu pa je devet kol. Prvi trije se bodo uvrstili v deželni finale, ki bo v začetku leta 1992.

Slika: F. Rulitz

Za višek sezone: SAK premagal Pliberk 1:0!

SAK je tudi v 16. tekmi nogometnega prvenstva 1991/92 v koroški ligi ostal nepremagan; – še več, pred rekordnim številom 1500 gledalcev je moštvo trenerja-igralca dr. Ivana Ramšaka v nedeljo v Trnji vasi zaslužno premagalo močno ekipo Pliberka z 1:0. SAK je tako povečal prednost pred drugouvrščenim Wietersdorffom na dve točki, poraženi Pliberčani pa na tretjem mestu zastajajo celo za pet točk!

Odlično serijo slovenskih atletikov torej ni mogel zaustaviti ne Pliberk, ki se je po pričako-

vanju predstavil kot močno moštvo, ne težak teren, saj je bilo igrišče deloma pokrito s snežno odejo. Vzrok za uspeh slovenskih nogometašev pa je bil tudi v boljši taktiki trenerja Ramšaka: SAK je v prvi polovici prepustil iniciativo Pliberku, ki je bil optično boljši od SAK, k sreči pa ni izkoristil dveh velikih priložnosti, da bi prešel v vodstvo. Franc Sadjak je enkrat žogo zaustavil na liniji, v izredni formi pa se je izkazal tudi vratar Preschern in celotna obramba.

V drugem polčasu, ko so Pliberčanom zaradi njihove agresivnosti v

prvem polčasu pohajale moči, je šele zaigral SAK: nasprotnika so izrinili na njegovo polovico, zvrstile so se priložnosti in v 62. minuti je bilo tako daleč: pliberški vratar Jesse je preblizu odbil žogo, Galo je lepo podal v kazenski prostor, kjer je odlično razpoloženi Marjan Sadjak najhitreje reagiral in v veliki gneči iz dveh metrov potisnil žogo preko črte!

SAK bi v preostalem času lahko rezultat še zvišal, toda smola in nekoncentriranost njegovih napadalcev je do konca ohranila napeto igro.

Ivan Lukan

Koroška liga

1. SAK	16	8	8	0	35:9	24
2. Wietersdorf	16	10	2	4	28:18	22
3. Pliberk	16	7	5	4	25:18	19
4. Matri	16	6	7	3	21:16	19
5. Rapid Lienz	15	8	3	4	21:17	19
6. WAC	16	7	4	5	29:15	18
7. Treibach	16	7	4	5	24:21	18
8. Feldkirchen	16	7	4	5	18:15	18
9. FC St. Veit	16	7	3	6	23:16	17
10. Friesach	15	7	1	7	31:27	15
11. Wolfsberg	16	4	6	6	20:26	14
12. FC Mölltal	16	5	3	8	15:25	13
13. VSV	16	4	3	9	13:27	11
14. Lendorf	16	5	1	10	19:35	11
15. ASK	16	2	6	8	11:27	10
16. Klopjnj	16	0	6	10	11:32	6

TEKMA DOMA

1. SAK	8	6	2	0	25:9	14
2. WAC	8	6	1	1	22:5	13
3. Sentvid	8	5	3	0	15:3	13
4. Treibach	8	5	2	1	15:7	12
5. Wietersdorf	8	5	2	1	17:10	12
6. FC Mölltal	8	5	2	1	11:5	12
7. Pliberk	8	4	3	1	17:10	11
8. Matri	8	4	3	1	11:5	11
9. Rapid Lienz	7	5	1	1	11:6	11
10. Feldkirchen	8	3	3	2	7:5	9
11. Lendorf	8	4	1	3	12:12	9
12. Friesach	8	4	0	4	19:23	8
13. Wolfsberg	8	3	2	3	10:11	8
14. VSV	8	3	2	3	9:14	8
15. ASK	8	2	3	3	6:9	7
16. Klopjner See	8	0	3	5	5:13	3

...NA TUJEM

1. SAK	8	2	6	0	10:5	10
2. Wietersdorf	8	5	0	3	11:8	10
3. Feldkirchen	8	4	1	3	11:10	9
4. Pliberk	8	3	2	3	8:8	9
5. Rapid Lienz	8	3	2	3	10:11	8
6. Matri	8	2	4	2	10:11	8
7. Friesach	7	3	1	3	12:14	7
8. ATSV Wolfs.	8	1	4	3	10:15	6
9. Treibach	8	2	2	4	9:14	6
10. WAC	8	1	3	4	7:10	5
11. Sentvid	8	2	0	6	8:13	4
12. VSV	8	1	1	6	4:13	3
13. Klopjnjnsko j.	8	0	3	5	6:19	3
14. ASK	8	0	3	5	5:18	3
15. Lendorf	8	1	0	7	7:23	2
16. FC Mölltal	8	0	1	7	4:20	1

Lista strelcev v koroški ligi

11 golov: Paulitsch (Breže).

10 golov: Pirker (Wietersdorf).

9 golov: Urschitz (SAK).

8 golov: A. Par (Treibach), Urnik (Pliberk).

7 golov: Hober, Lippusch (oba SAK), Niederegger (Matri).

6 golov: Krappinger (Breže), Schrammel, Azimov (oba WAC), Özay (Sentvid).

NOGOMETNO OGLEDALO

KOROŠKA LIGA

SAK – Pliberk 1:0 (0:0)

Trnja vas, 1500 gledalcev, sodnik Aichholzer (povprečen); postava SAK: Preschern; Savič; Kreutz, Pappler, F. Sadjak, Čertov (62. Uršchitz), dr. Ramšak, M. Sadjak, Galo, M. Hober (86. Kert), Lippusch; postava Pliberka: Jesse; Wuntschek; Habernik, Rothleitner, Knauder (74. Hutter), Rossmann, Urnik, Dlopst, H. Hober, Wölbl, Vidovič. Gol za SAK: Marjan Sadjak (62.) Rumeni karton: M. Hober, dr. Ramšak, F. Sadjak (vsi SAK), Knauder, Rossmann, Wuntschek (vsi Pliberk).

Klopjnj – TSU Matri 1:3 (1:0)

Bilčovs – Bad St. Leonhard preloženo na 23./24.11.

Odbojkarji Aich/Doba ohranili prvo mesto!

Odbojkarji Doba so še naprej senzacija avstrijskega prvenstva v drugi zvezni ligi. Po uspešnih nastopih v zadnjih tekmah, s katerimi so se povzpeli celo na prvo mesto, so pretekli vikend podaljšali serijo in ponovno zmagali. Tokrat sta morali priznati premoč Dobljanov moštvi iz Gradca in Mürzzuschlaga. ŠD Dob je dvakrat zmagal s 3:0 in tako uspešno ubranil vodstvo na lestvici.

Moštvo Mürzzuschlaga je tudi nasprotnik Dobljanov v tretjem kolu avstrijskega pokalnega tekmovanja. Dvoboj za vstop v četrto kolo bo 14. decembra v Velikovu, izgledi za Dob pa so po prepričljivi zmagi dobri.

Z najboljšimi šahisti Evrope

TAK in SG na turnirju Alpe-Jadran

Mladi ekipe ZG in ZRG za Slovence ter Dvojezične trgovske akademije sta pretekli teden na 4. mednarodnem šahovskem festivalu Alpe-Jadran v Celovcu potrdili svoje kvalitete v kraljevi igri. V močni mednarodni konkurenci si igralci niso zbrali le dragocenih izkušenj za boj na 64 poljih v koroškem prvenstvu, marveč poskrbeli tudi za to in ono presenečenje: TAK je med sedmimi ekipami iz vse Avstrije, Madžarske in Češkoslovaške v skupini pod 16-B zasedla odlično četrto mesto, mladinci slovenske gimnazije pa so v skupini pod 16-A (turnirski igralci) kljub eni zmagi in enemu neodlo-

čenemu rezultatu zasedli sedmo mesto. Zgovoren dokaz za visoko raven turnirja, ki ga je vzorno organiziral mladinski sekretariat pri Uradu koroške deželne vlade, je sodelovanje selekcije Madžarske, neuradnega mladinskega evropskega prvaka!

Obe ekipe je vodil prof. Mirko Laußegger, ki je nastop mladih slovenskih šahistk in šahistov ocenil kot uspešnega, saj sta obe ekipe dokazali, da štejeta med najboljše ne le na Koroškem, marveč v Avstriji. Najboljši rezultat v ekipi slovenske gimnazije je dosegla Dunja Lukan 2,5/6, v ekipi TAK pa sta bila najboljša Peter Ratschnig in Aleksander Lukan.

Mladi šahisti Dvojezične trgovske akademije (zgoraj) in slovenske gimnazije (levo) so se pomerili z evropskim vrhom v mladinskem šahu. Glavni sodnik mednarodnega turnirja je bil ravnatelj Pepi Gallob.

Slike: F. Rulitz

SLOVENSKI VESTNIK

